

Anti-pedagógia

2009 május 14. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 1

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Az általános iskolák alsóbb osztályaiban, lényegében függetlenül az iskolák egyéb jellemz?it?l, a gyermekek embertelen túlterhelése folyik. Közös tapasztalata ez valamennyi érintettnek, függetlenül attól, hogy mit gondol róla, egyáltalán érzékeli-e mint problémát.

Türelmetlen panasz-irat kisiskolás gyermekeink védelmében.

Valamiképpen mindnyájan túl vagyunk terhelve, már akinek egyáltalán feladat jutott e hazában, és ebben a helyzetben, de lássuk csak, mely rétegek miféle terhek alatt sínyl?dnek, s milyen következményeket viselnek? Ami a feln?tt lakosságot illeti, lényegében anyagi kirablottságból és értékválságból adódóan kényszerülünk-kényszeríttetünk önkizsákmányolásra. Ez a probléma azonban politikusok, demográfusok, statisztikusok és a Jóisten a megmondhatója, miféle szakemberek hadát foglalkoztatja f?- és mellékállásban, nagyon helyesen. De a helyzet minden tragikuma ellenére egyet határozottan meg kell állapítanunk: a feln?ttek feln?ttek, azaz felel?sek önmagukért és a rábízottakért.

A diákság korosztálya (hozzávet?leg a tizedik-huszonnegyedik életév között) tanulmányunk szempontjából közömbös. Azt hiszem, rájuk és csak rájuk érvényes az arab közmondás: teher alatt n? a pálma.

Mi a helyzet a fiatalabbakkal?

Az elemi iskola helyét ma a középiskolának valamiféle lefelé-visszafelé kiterjeszked? meghosszabbítása bitorolja. Tökéletesen illetéktelenül és rettenetes károkat okozva. Miközben törvényhozóink bölcsen védelmezik a fels?bb korosztályokat, el?írva, hogy kit hány órában és miképpen szabad foglalkoztatni, ugyanazok a törvényhozók valami különös farkasvakságban szenvedve nem látják, hogy azok, akiknek végképp nem lehet semmiféle saját érdekvédelmük, micsoda terror alatt állnak. És ne gondoljuk, hogy túl er?s kifejezést használtam, mert ez sértheti az egyes taner?k önérzetét. Egyrészt sok pedagógus érteni fogja panaszunkat, más- részt nem kizárólag övék a felel?sség.

Mi az „alsó tagozat”-os oktatás f? baja? Semmi egyéb, mint hogy szakemberek kezében van. Holott ide valami több kéne: szív és lélek. (Jól értsük meg: az ember több mint szakem-ber.) Tehát: az a probléma, hogy a kisiskolásokat nem az életkori sajátosságaiknak megfele-l?en gondozzák, nem, legalábbis nem feltétlenül szakmai kérdés abban a nyilvánvaló esetben, ami fennáll, hogy tudniillik a szakma tehetetlennek bizonyul nemcsak bármiféle megoldásra, hanem a dolog puszta érzékelésére is. Egyrészt nem bízik a gyerekekben: most tanuld meg, mert holnap nem lesz rá id?d! Másrészt képtelen távlatokban gondolkodni, csak a következ? tanév, a következ?, számonkér?-min?sít? iskolafokozat lebeg szeme el?tt. Pedig alaptétel-ként megfogalmazható: tanár úr munkáját professzor úr min?síti, az övét majd a nagybet?s élet, de a tanító bácsi munkáját: az unokák! Tehát: arról, amit ma pedagógusszakmának neve-zünk, sürg?sen le kellene választani az elemi iskolás tanító fogalmát, ahogyan az egyébként id?tlen id?k óta m?ködött is, mivel nevezett intézmény (a pedagógusszakma) nem tud túllépni a szakemberi min?ségen.

Az ember, fogantatásától kezdve, nem fejl?dik, de fejlesztetik. (Önállóan építeni magát majd csak jóval kés?bb – a korhatáron vitatkozzanak a szakemberek – lesz képes), és hogy arra képes legyen, szigorú el?feltételei vannak. Mégpedig minél korábbi életszakaszt vizs-gálunk, annál alapvet?bb készségek és képességek elsajátítása történik. a sz?kebb szakmai megközelítéseknek vissza kell szorulniuk a lélek és a szív javára. Tragikus, hogy miközben oktatáspolitikánk fels? vezetése hozzánk hasonlóan gondolkodik, a demokrácia nagyobb dics?ségére egy miniszter képtelen nézeteinek érvényt szerezni az iskolák versenyszellemével és a szül?k többségének rövidlátó hiúságával szemben. Ismer?s úgy-e: „az én kis Marimarom már december elején tudta az összes bet?t!”

Az els?sök napi öt órát töltenek az iskolapadban, már aki nem napközis. Ebben ugyan ben-ne vannak a „lazább” testnevelési és osztályf?nöki órák, de ezek sem könnyítik a kicsik helyzetét. Az iskolás lét ugyanis mer?ben új, és életében el?ször: felel?sségteljes feladat a gyermeknek. Mégpedig az minden, az iskolában eltöltött perc, akkor is, ha viselkedésén nem lát-szik, és teher, bármilyen kedves a tanító néni. Nem a teher puszta léte ellen tiltakozom, hanem a mértéke miatt! És a rövid és hosszú lejáratú kártételei miatt. Nem szeretem a legkülönfélébb, hajuknál fogva el?rángatott jogokra való hivatkozást, de van egy alapvet?, természet-adta jog, a szül?nek gyermekéhez való joga, mely nyilván megel?zi bármely intézménynek a jogát az én gyermekemhez. Igazságtalan lennék azt állítva, hogy ez a jog nem érvényesül, pl. gyámügyekben, és általában deviáns esetekben, de viszont állítom, hogy a bírált oktatási rend-szer éppen a többséget sújtja: ugyanis a gyermek folyamatos szellemi kimerültsége lehetetlen-né teszi a normális otthoni kapcsolatot szüleivel az év tíz hónapjában.

Úgy hallottam, van még a nyugati világban egy valódi elemi iskola. Hol is? Nem fogják kitalálni: Oxfordban, a nagyhír? egyetem árnyékában! Ott egy teremben ül négy évfolyam, a gyerekek tárgyi felszerelése: egy könyv, egy füzet, egy ceruza. Minden diák, eltér? hangsúllyal, (egyszer neki mondják, háromszor másnak) végighallgatja ugyanazt. Nincs a keze alatt tiz-enhat színes ceruza, ugyanannyi filctoll, nyolc kiló könyv és füzet. Nincs, és csak arra kell figyelnie, mit mond a tanító bácsi. Támadják is az intézményt szorgalmasan, de az igazgatónak nyomós érve van rendszerük mellett: „nálunk a gyermekek alaposságot tanulnak!” Gondoljuk át alaposan, hová lett életünkb?l egy Deák Ferenc, egy Jókai, de akár Kodály nevezett tulajdonsága? Munkám közben kaptam a hírt egy másik hasonló iskoláról. Ez valahol Szlovéniában van, a magyar határ mentén, és a szegénység tartotta fenn a legutóbbi id?kig. Most került pénz a fejlesztésre, de a szül?k és a tanítók együtt álltak ki a bevált régi rendszer mellett, az ? tanítványaik ugyanis tapasztalataik szerint már a fels? tagozatban is – tehát szó sincs valami nehezen

igazolható hosszútávú hasznosságról – határozottan jobban teljesítenek a többieknél.

A rendszerváltásnak nevezett folyamat beindult tíz éve úgy, hogy tudomásom szerint senki sem definiálta, mi is az, és mi szükségünk rá? Kísérljük meg pótolni: az 1945-t?l elszenvedett idegen megszállás által ránk er?ltetett, t?lünk idegen, számunkra káros behatások felszámolása kell legyen a kit?zött cél. Tekintve a kommunista terror agresszivitását, a feladat nagyobb, mint azt ma, a folyamat beindulása után tíz évvel, látjuk. Hiszen máig jóformán csak toldozgatások történtek. Hátra van még a legfontosabb, alkotmányjogunk helyretétele a szent Korona jogaiba visszahelyezésével, és ha az megtörtént, fogunk megdöbbenni, mi van még el?ttünk!

S a helyzetet a végletekig bonyolítja, hogy miközben rajtunk a megszállók tivornyáztak, a világ is forgott az ? rendje szerint, és az apparátus sosem késlekedett, ha valami olyan „vívmányt” lehetett átvenni, mely megfelelt a divatos nyugati irányzatoknak, ugyanakkor szöges ellentétben állt a józan ésszel. Remekül be lehetett adni a népnek, hogy megint jól kijátszottuk a ruszkikat… Így aztán kezdetét vették a legképtelenebb, mert generációk jöv?jével játszadozó emberkísérletek. Gondoljuk meg, mit jelent a „kísérleti tanterv” cím? szörnyszülemény: valójában a gyermekekkel, azaz a jöv? generációkkal kísérleteztek!

Természetesen bármely kísérlet elkerülhetetlen vonzata az ? ellen?rzése. Kérdezzük csak meg a szakmát: miképpen ellen?rzik valamely kísérleti tanterv eredményességét? A válasz a következ? iskolafokozatban elért teljesítményekre fog vonatkozni, erre mérget lehet venni. Most már joggal felmerülhet a kérdés: miért nem jut eszébe senkinek az évszázadok alatt be-vált módszerrel kísérletezni: mentsük fel a kisiskolásokat a mennyiségek és a határid?k kegyetlen uralma alól! Nem tudom, a tanítóképz?kben tudják-e, én tapasztalt tanártól hallottam: a gyerek bármilyen anyagot akkor és csak akkor tanul meg alaposan, tehát életreszóló érvénnyel, amikor arra megérik. Tehát. amikor pl. az els?s látszólag tudja, mert felmondja azt a matematikai anyagot, amit mi, negyvenesek középiskolában tanultunk, tanítója roppant büszke lehet, de mikor fog rájönni és milyen károkozások után, hogy az csak papagájbeszéd? S miközben egy minigimnázium tananyagával gyötrik a kicsiket, elsikkad mindaz, ami a dolguk lenne.

Hogy mi lenne a dolga a gyereknek és az elemi iskolának egymással, azt én egzaktul megfogalmazni nem tudom. Természetesen az, hogy szilárd tudást szerezzen a kölök az írás-olvasás és az elemi számtan terén, s önbizalommal lépjen a fels?bb iskolába, minimális és természetes elvárás kellene hogy legyen. Csakhogy ma ez így nem teljesül. Teljesült a régi elemi iskolában, de az ma nincs. Követeljük-e, hogy állítsák vissza úgy, ahogyan m?ködött, tokkal-vonóval, követelhetjük-e, egy olyan hazában, ahol alapvet? sajátosságainkért is nap, mint nap küzdeni kell? S valóban szükséges-e a régi forma teljes helyreállítása? Err?l magam sem vagyok meggy?z?dve, attól tartok, mások még kevésbé. Így aztán segítségért fordulok mindazokhoz, akik hasonlóképpen látják ezt a mi közös dolgunkat: tegyük össze tudásunkat, er?nket jöv? generációink érdekében, egy olyan elemi iskoláért vagy alsó tagozatért, ahol a kicsiket komolyan veszik: nem a jövend? ötödikest látják bennük, de: a jövend? nagyszül?t – és ezért hagyják ?ket gyermeknek lenni.

Pogány István

Szerz? a Flag Polgári M?hely tagja

Ajánló